

Sürgündeki Arkadaşım 1

– Ahmet Yüksel · 11 Nisan 2013

Sürgündeki Arkadaşım.1

İki samimi arkadaş olarak günlerden bir gün akşam yemeğini dışarıda bir içkili lokantada birlikte yemiş ve birlikte birkaç kadeh içtikten sonra' da hesabı ödeyerek evlerimize doğru beraberce gidiyorduk. Sokaklar ıssızlaşmıştı ve gecenin ürpertici karanlığı çoktan çökmüştü ortalığa. Yürüdüğümüz yol üzerinde her yer sakin ve sessiz görünüyordu.

Caddelerin, mahallelerin sokakların sağcılar solcular tarafından ayrıldığı korkuların kol gezdiği caddelerdeki kaldırımlardan yürürken birden bir gürültü koptu.

Gürültünün kopmasıyla birlikte ortalığın cehennem ateşine döndüğünü gördük. Bir araba yanıyordu biraz ilerimizdeki bir sokağın içindeki bir evin önünde.

Her zaman olduğu gibi yine park halindeki bir arabanın dinamitlendiğini hemen anlamıştık. Arabanın dinamitlenmesiyle birlikte bir baktık dinamitten parçalanan arabanın ön kaportası havada uçuşurken motor kısmı da, alev almış cayır, cayır yanıyordu.

Korkmuştuk.

Çünkü bizim geçtiğimiz yerdeki ve bu olayın olduğu mahalledeki sokaklar caddeler sağcıların kontrol ettiği sokaklardı. Hiçbir solcu buradaki sokaklardan kolay, kolay geçemez ve caddelerinde dolaşamazdı. Ben ve yanımdaki arkadaşım, solcu bilindiğimizden onlara yakalanmamak için dinamitlenen arabanın bile kime ait olduğunu düşünmeden oradan bir an evvel uzaklaşmak solculara ait mahalleye girmek istiyorduk.

Bir taraftan da, polisler olay yerine gelmeden gözden kaybolmak onlara görünmemek istiyorduk. Çünkü polisler olayı bizim yaptığımızı sanabilirler ve bizi gözümüzün yaşına bakmadan tutuklayabilirlerdi. Her ne kadar birkaç dakika önce lokantada olmuşsak da, derdimizi polisler anlatıncaya kadar başımıza çok işler gelebilirdi.

Neyse ki polis arabalarının siren sesleri olay yerine yaklaşmadan olayın olduğu mahalden hızla uzaklaşmış kendi mahallemize girmiştik. Ertesi sabah olduğunda olay mahalli gazeteler tarafından yayınlanmıştı ve bizler o mahallede oturan bir solcu ailenin mahalle dışına çıkartılması amacıyla, evinin önündeki arabasının kundaklandığını gazetelerden okuyarak öğrenmiştik.

Sağcı dendi, solcu dendi gençliğe,
Kardeşi kardeşe vurdurdu düşman,
Demedik dururken ne oldu bize,
Bir tek pire için, hep yaktık yorgan.

Bu olayda yanımda olan beraber içtiğimiz sonra beraber ayrıldığımız evlerimize gittiğimiz arkadaşım bir resmi dairede amirdi. Kendisi çalışkan dürüst biriydi tek eksiği vardı o da onun solcu biri olmasıydı.

Solcu olduğu için bir gün kendisinin başka bir yere sürgün edileceğini kendi aramızdaki sohbetlerimizde tahmin ettiğini bana anlatır dururdu.

İktidar sağcılarının elindeydi. Hükümet yeni kurulmuştu resmi dairelerde taşlar yerinden oynamaya başlamıştı. Tayinler çıkmaya başlamış resmi dairelerdeki memurlar arasındaki solculara dönük sürgünler çoğalmıştı.

Mevsim kış ortası olduğu için kış ortasında tayin bir yerden bir yere göçmek ev taşımak ve bir de eşi çalışanlar için o günlerde çok zordu.

Arkadaşımın eşi kendi gibi memurdu, kendi tayini çıksa onun tayinini yaptırmak için onun zamana ihtiyacı olduğu gibi, kendi solcu memur olduğu için de bu da çok zordu. Ne zaman bir araya gelsek konuşsak arkadaşım hep başına geleceklerden korkuyordu.

Durumundan şüphelenen arkadaşım, bir gün izin almış resmi izine ayrılmıştı. Evinde gelecekteki günler için bazı planlar yapıyordu. Çalıştığı kurumdan istifa etmeyi başka bir iş yapmayı düşünürken bir gün kapısı çalındı.

Resmen izinli olduğu halde, izninin iptal edildiğini tayinin çıktığını gösteren belgeler kendisine oturduğu lojmanında tebliğ edilerek derhal oturduğu lojmanın vakit geçirilmeden boşaltılması isteniyordu. Yerine yeni tayin edilen kişinin eşyasının geleceği söyleniyordu. Oysa olayın olduğu yıllarda bir kişinin çalıştığı iş yerinden başka bir şehre tayin çıkmasından sonra oturduğu lojmanında bir ay daha kalabilme hakkı vardı. Ama bu işlemleri gereken yasal kural, solculara geçerli değildi.

Arkadaşım olayı duyunca başından vurulmuşa dönmüştü. Mevsim kıştı gitmesi gereken yere ne eşinin tayinini yaptırabileceği zaman bırakılmıştı ne de gideceği yerde evinin eşyasını alıp götüreceği bir lojman vardı. Sıradan bir göreve sıradan bir memur olarak sürgün şeklinde atanmıştı.

Korktuđu başına geldi yerine tayin olan memur evinin eşyalarını kamyona yüklemiş bir sabah vaktinde kapısının önünde durdu. Oysa arkadaşım daha evini boşaltmaya vakit bile bulamamıştı.

Yeni gelenin eşyalarını yağmurdan yaştan korumak için lojmanın balkonuna yerleştirilirken hala lojmanda oturan arkadaşım sinirinden kendi kendini yiyordu. Neredeyse birkaç fedai işçi içinde otururken evinin eşyalarını dışarıya atacaklardı. Allah'tan bunu yapmamışlardı.

Ertesi gün arkadaşım çalıştığı yere gitti ve apar topar görevinden ayrıldı. On beş günlük süre içinde yeni bir düzen kurması gerekiyordu. Apar topar topladığı ev eşyasını kenar mahallerden birinde köhne bir ev bulup evinin eşyasını oraya taşıdı ve çocuklarını eşini bu evde yalnız kendi hallerine bırakarak yeni tayin olduğu yere giderek yeni yerdeki göreve başladı.

Aklı hep eski yerinde yalnız kalan çocuklarındaydı. Çocuklarını bıraktığı evin olduğu şehirde ne bir akrabası vardı ne de bir yakını bir tek ben vardım ben de korkumdan onlarla pek ilgilenemiyordum. Sadece geceleri geç saatlerde yanlarına gidiyor bir ihtiyaçları var mı yok mu onu sorabiliyordum. Onların evlerine gittiğimi en yakınım bile söylemiyor korkumdan gizliyordum.

Olayın geçtiği yıllarda ne cep telefonu vardı ne de evlerde telefon bulunuyordu. Eve telefon bağlatabilmek için yıllarca sırada beklenmesi gerektiğinden çoğumuzun evlerinde telefon da yoktu. Bu nedenle arkadaşımın ailesini telefonla da arayamıyordum.

Arkadaşım arada bir evine geliyor gidiyor, yeni görev yerine eşinin de tayinini yaptırap evini taşıyabilmek için baharın gelmesini bekliyordu. Ama olmadı olmadı çünkü onun daha bu düşüncesi gerçekleşmeden

başına hiç beklemediği bir acı olay geldi bir gece.

Hava soğuktu evlerde odun kömür sobaları yanıyordu. Başka bir yere sürgün edilen arkadaşım gitmeden önce ben yokken yaksınlar diye, biraz kömür odun almış çocuklarını yerleştirdiği kiralık eve koymuş yeni görev yerine öyle gitmişti.

Arkadaşımın eşi ve kızı sobaya kömür koyar yakarlar. Gece soğuktur. Üşümek için yanık bıraktıkları sobadan çıkan dumandan bir gece eşi ve bir çocuğu zehirlenirler. Ertesi gün onların evden çıkmadıklarını gören üst yan komşuları durumdan şüphelenerek polise haber verince acı gerçek ortaya çıkar. Arkadaşımın eşi ve kızı için hayat sona ermiş Hakkın rahmetine kavuşmuş oldukları anlaşılır. Durum kısa zamanda etrafta duyulunca ne yapacağımı şaşırılmışım. Ne arkadaşımı arayabiliyordum ne de onun bir yakınını arayabiliyordum.

Kendilerini hastane morguna yetkililer tarafından kaldırdıktan sonra, başka bir şehirde sürgünde olan arkadaşıma bu olayın polisler tarafından haber verildiğini duyunca istemeyerek de olsa biraz olsun rahatlamışım. Üzerimden büyük bir yük kalkmıştı.

Arkadaşımın akrabaları, sonra onun eşinin akrabaları uzak yakın kimleri varsa toplanmış gelmişti bu acı olayın yasını çekiyorlardı olayın yaşandığı evde.

Arkadaşımın eski işyerinden hiç kimse onlara sahip çıkmıyor yalnızca yeni komşularından sahip çıkanlar oluyordu. Onlar da mahallerinde böyle bir olayın üzüntüsüne şahit oldukları için ölen komşularının yakınlarının acılarını paylaşıyorlardı. Göstermelik komşuluk vazifesi yapıyorlardı.

Arkadaşımın ağzını bıçak açmıyordu. Devamlı kafasını iki ellerinin arasına almış olup bitenleri düşünüyordu. Şimdi hatırlıyorum da, onu teselli edebilmek için o gün neler çekmişim. Delirmiş gibiydi. Teskin edilemiyordu. Bağırıyor ağlıyor ona buna saldırıyor ölmekten öldürmekten bahsediyordu. Arkadaşım kaderine lanet okuyor bu duruma sebep olanlara kızıyor kendi kendini yiyip bitiriyordu. Onu sakinleştirmek mümkün olmuyordu. Kendini yerden yere çarpıyor keşke istifa etsem de bunların başından ayrılmasaydım deyip duruyordu.

Savcılığın gerekli tahkikatından sonra yakınlarına verilen cenazeler piyasadan tutulan vasıtalar vasıtasıyla kendi memleketlerinde gönderilerek başka şehirlerde defin işlemi yapılmıştı. Çünkü o zamanlarda hastanelerde yeterli ambulans bile bulunmuyordu.

Bu olaydan sonra duyduğuma göre, arkadaşım aklını yitirmiş çalıştığı kurumda görev yapamaz hale gelmiş olunca da bunun tedavisi için arkadaşımı polis nezaretinde Bakırköy akıl hastanesine kapatmışlar. Bunu duyunca Ne kadar üzülmişim. Oysa akli başında ne yaptığını bilen saygın bir insandı.

Sağcı dendi solcu dendi bizlere,
Vursun dendi, para konu ceplere,
Demedik bizler hiç bu kimden diye,
Vurduk dövdük, önümüze geleni.

Oysa biz birliktik, Alevi Sünni,
Bizdik paylaşan, aynı mahalleyi,
Şu bizler bilirken komşum demeyi,

Deđiřtik bir anda, sağ sol çıkalı.

Yazılar yazarken, biz duvarlara,
Aldırmazdı vurdumduymaz Ankara,
Bağırıp çağırırken, biz yollarda,
Baktık' ki dost dűřman, alkıřlar bizi.

Uyan milletim, yeter artık uyan,
Dűřmandır, seninle oyun oynayan,
Sen bűyle uyursan, sevinir dűřman,
Dost dűřmana gayrı ezdirme bizi.

Bu olayın űzerinden bir yıl falan geçmişti ki benim bulunduğum ve bu olayın olduğu şehir ikinci bir haberle yeniden sarsıldı.

...